

Lyckad ny utgåva av svensk öron-, näs- och halslärobok

Matti Anniko, red. **Öron-, näs- och halssjukdomar, huvud- och halskirurgi**. 371 sidor. Stockholm: Liber AB, 2001. ISBN 91-47-04895-6.

Recensent: Anders Köling, docent, Uppsala

II Det har nu gått tio år sedan första upplagan av denna lärobok gavs ut. Den tillkom på så sätt att man gick ut till universitetsklinikerna och lät ansvariga inom de olika ämnessektionerna lämna bidrag till de enskilda kapitlen.

Resultatet blev ett stor antal författare, inte mindre än 80 personer. Initiativtagaren till läroboken, framlidne professor Olle Hallén, hade dock givit strikta instruktioner om enhetlig disposition.

Ämnesområde i snabb utveckling

Ämnesområdet öron-, näs- och halssjukdomar har i likhet med andra medicinska specialiteter genomgått en snabb utveckling under 1990-talet, och detta har gjort att behovet av en reviderad upplaga av boken blivit uppenbart.

Nästan alla förstaupplagor av en lärobok ger dessutom upphov till synpunkter, kritik och förslag till förbättringar som en redaktör bör ta ad notam.

Genomgripande uppdatering

Bokens samtliga kapitler är mer eller mindre omskrivna, förbättrade och moderniserade. Att det inte bara rör sig om tillägg visas av att bokens omfång har hållits oförändrat. Pedagogiskt tilltalande är de faktarutor som nu finns i större omfattning än tidigare och som gör att läsaren snabbt kan tillägna sig det väsentliga ur varje kapitel. Därtill har man lagt ned ett föredömligt arbete på att göra en tilltalande layout.

Antalet författare har minskats till

ett 30-tal. De är alla erfarna kliniker representerande i stort sett alla intresseområden och subspecialiteter inom ämnet. Hjälp har också tagits av samarbetspartner inom t ex plastikkirurgi, käkkirurgi och onkologi.

Som senior öron-, näs- och halsspecialist är recensenten personligen bekant med flertalet författare och kan vitsorda deras sakkunskap. Möjligen kan bekantskapen å andra sidan befaras innebära bristande objektivitet. Jag hoppas och tror dock att så inte skall vara fallet, och min granskning har skett efter samma principer som om det skulle ha rört sig om en utländsk lärobok.

Fler färgbilder ett önskemål

Bildmaterialet är tillräckligt. Givetvis kunde man ha önskat fler färgbilder men jag gissar att kostnadsaspekter lagt hinder i vägen. Sannolikt av samma orsak har man valt att samla alla färgplanscher som ett addendum längst bak i boken. Kanske blir det så att man i kommande upplagor kan låta författarna lägga ut ett större antal färgbilder på en internet-hemsida?

Bra register

Ett fullständigt register är en fundamentalt viktig detalj i en lärobok som även skall fungera som referenslitteratur för snabba konsultationer. Också här har man lyckats väl.

Nytt kapitel om ansiktstrauma

Ett välkommet, helt nytt kapitel är det om ansiktstraumatologi. Det är väl disponerat och ger en god belysning av principerna för det akuta omhändertagandet av patienter med andnings-, cirkulations- och medvetandepåverkan, som i den moderna organisationen benämns multitrauma.

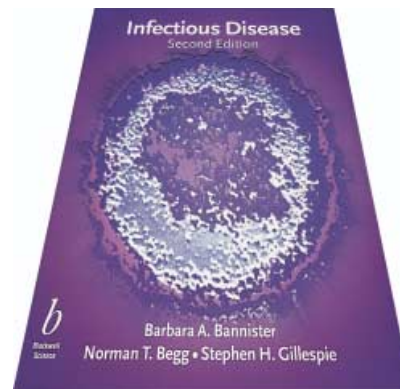
De flödesscheman som finns är lätta att snabbt tillägna sig. Mjukdelsskadornas omhändertagande liksom infektionsprofylax berörs. Friläggning av de olika frakturtyperna visas på tydliga schematiska figurer.

Fyller väl sin uppgift som kurslitteratur

Boken har nu förbättrats så att det är svårt för en recensent att hitta några väsentligheter att anmärka på. Sammanfattningsvis är läroboken boken välskriven och i högsta grad aktuell. Den täcker väl sin uppgift och kan rekommenderas att även i fortsättningen vara kurslitteratur i ämnet öron-, näs- och halssjukdomar under läkarutbildningen.

Given referensbok för specialister

Den har också en given plats som referenslitteratur inom många medicinska och kirurgiska specialiteter.

Lätilläst repetition av infektionsområdet

Barbara A Bannister, Norman T Begg, Stephen H Gillespie. **Infectious diseases**. 2nd ed. 505 sidor. Oxford: Blackwell Science, 2000. Pris £26.95. ISBN 0-632-05319-4.

Recensent: Sten Iwarson, professor, infektionskliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset/Östra, Göteborg.

II Första upplagan av denna engelska lärobok om infektioner kom 1996. Den har ett modernt upplägg med relativt korta sjukdomsbeskrivningar men generöst utrymme för avsnitt som »Laboratory techniques in the diagnosis of infection«, »Travel-associated diseases«, »Zoonoses«, »Hospital infections«, »Control of infection in the community« etc.

Texten är kortfattad och lättläst, illustrationerna talrika och tydliga. Formatet är hanterligt och »paperback«-pärmarna är idealiska för en lärobok. I förordet anges att boken även är avsedd att användas »as a practical textbook in the clinical setting«. Jag känner viss tveksamhet till detta. Framställningen är alltför kortfattad i flertalet sjukdomsavsnitt för att man ska ha nytta av den på vårdavdelningen eller mottagningen. Då är det nog bättre att kosta på sig ett rejält uppslagsverk som t ex Mandell, Douglas, Bennets klassiska bok »Principles and practice of infectious diseases«. För studenter och andra som ska lära sig eller repetera infektionsområdet borde boken dock vara idealisk, lättläst och kortfattad som den är. Priset är överkomligt, ca 500 kr i Sverige.

Gamla upplagan duger gott

I den nya upplagan har mindre uppdateringar skett. Avsnitten om antibiotika och HIV/aids har skrivits om. Ett antal nya figurer har tillkommit. Intrycket är att man klarar sig rätt bra med den gamla upplagan om man har den och kompletterar med aktuell information om HIV/aids från annat håll.